

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Martina Jachury a soudců JUDr. Ivy Březinové a JUDr. Milana Chmelíčka ve věci

žalobkyně: **Anežka Š.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Rostislavem Puklem
sídlem Svatoplukova 519, 698 01 Veselí nad Moravou

proti
žalované: **PROFI CREDIT Czech, a.s.**, IČO 61860069
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Ervínem Perthenem, MBA
sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové

o 65 408,73 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 27. října 2021, č. j. 15 C 210/2020-113,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II.** Žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady odvolacího řízení ve výši 16 400 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

1. Podanou žalobou se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení částky 71 331,26 Kč s příslušenstvím, s tím, že mezi účastníky byly uzavřeny tři smlouvy o úvěru, jedna dne 18. 12. 2018, č. 9102179365 znějící na částku 56 000 Kč (dále jen „smlouva č. 1“), smlouva o úvěru č. 9102243273 ze dne 19. 9. 2019 na částku 40 000 Kč (dále jen „smlouva č. 2“) a smlouva o úvěru

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Charvátová

č. 9102153241 ze dne 24. 9. 2018 na částku 53 000 Kč (dále jen „smlouva č. 3“). Jednalo se o spotřebitelském úvěru, žalobkyně uhradila žalovanému na smlouvu o úvěru č. 1 76 200 Kč, vráceno 8 101,74 Kč – bezdůvodné obohacení na straně žalovaného 12 098,26 Kč; smlouva o úvěru č. 2 uhrazeno 55 401 Kč – bezdůvodné obohacení na straně žalované 15 401 Kč; smlouva o úvěru č. 3 uhrazeno 96 832 Kč – bezdůvodné obohacení na straně žalované 43 832 Kč. Žalovaná před uzavřením smlouvy řádně nesplnila své povinnosti posoudit úvěruschopnost žalobkyně, když před poskytnutím úvěru požadovala po žalobkyně pouze informace o jejich příjmech, aniž by zjišťovala výdaje a jiné poměry žalobkyně a tyto následně posuzovala ve vzájemném kontextu. Z tohoto důvodu považovala smlouvy o úvěru v celém rozsahu za neplatné, neboť žalovaná porušila svoji povinnost odbornou péčí posoudit schopnost žalobkyně splácet spotřebitelské úvěry. Žalobkyně zaslala žalované předžalobní výzvu dne 14. 2. 2020, která jí byla doručena 19. 2. 2020, žalovaná nic neuhradila. Dále žalobkyně poukázala i na nepřiměřenost výše sjednaných sazeb (úrok ve výši 122,62 %, 136,53 % a 83,86 %), ujednání o úrokové sazbě je tedy jednoznačně odráží lichevní charakter smluv a jsou bez dalšího neplatné.

2. Žalovaná se žalobou nesouhlasila s tím, že všechny smlouvy byly na základě předčasného splacení uhrazeny a žalovaná posuzovala úvěruschopnost žalobkyně zcela řádně, žalobkyně měla v průměru k dispozici 17 000 Kč a sjednané splátky (2 897 Kč, 4 466 Kč a 3 410 Kč), žalobkyně splácet mohla, když žalovaná počítala i s rezervou, ověřovala úvěrovou historii žalobkyně, byl proveden tzv. „scoring“ klienta, žalobkyně nebyla evidována v insolvenčním rejstříku ani její zaměstnavatel. Žalovaná též pečlivě zkoumala výdaje a je to právě žalobkyně, která je povinna uvést jednotlivé výdaje. Na účet žalobkyně byla pravidelně vyplácena měsíční mzda a invalidní důchod. Žalobkyně uváděla, že bydlí ve vlastním a výdaje na bydlení činí 1 800 Kč, resp. 1 000 Kč. Vyšla i se zákonného životního minima, které v době poskytnutí úvěru činilo 3 410 Kč. Byla toho názoru, že úvěruschopnost u všech tří smluv řádně prověřila. Dále i namítala, že rozdíl v zaplacených částkách činí 65 408,73 Kč, nikoliv 71 331,26 Kč. Pokud jde o výši úroků, žalovaná je nebankovním poskytovatelem úvěru, přičemž je zcela běžné a spravedlivé, že úrok u těchto úvěrů je o něco vyšší než u bankovních subjektů.
3. V průběhu řízení vzala žalobkyně co do částky 5 922,53 Kč žalobu zpět, a soud proto řízení co do této částky s příslušenstvím zastavil.
4. Po provedeném dokazování vyšel soud I. stupně z následujících skutkových zjištění. Mezi žalobkyní a žalovanou byly postupně uzavřeny tři smlouvy o úvěru, a to smlouva o úvěru č. 9102153241 ze dne 24. 9. 2018, na jejímž základě byla žalobkyni žalovanou poskytnuta částka 53 000 Kč, dále smlouva o úvěru č. 9102179365 ze dne 18. 12. 2018, na jejímž základě byla žalobkyni žalovanou poskytnuta částka 56 000 Kč, a smlouva o úvěru č. 9102243273 ze dne 19. 9. 2019, na jejímž základě byla žalobkyni žalovanou poskytnuta částka 40 000 Kč. Před uzavřením všech tří výše uvedených smluv o úvěru žalovaná ověřila totožnost žalobkyně, dále zjišťovala příjmy žalobkyně, kdy ověřila, že žalobkyně má pravidelný příjem ze zaměstnání a že pobírá invalidní důchod. Žalovaná před uzavřením smluv rovněž prověřovala úvěrovou historii žalobkyně v databázích SOLUS a NRKI. Před uzavřením smlouvy č. 9102153241 žalovaná dne 21. 9. 2018 zpracovala hodnocení klienta s tím, že u žalobkyně uvedla čistý měsíční příjem ve výši 11 937 Kč ze zaměstnání a ostatní příjmy ve výši 5 167 Kč, u výdajů uvedla v části „Klient (životní minimum)“ částku 3 410 Kč, v části „Bydlení (nájemné, inkaso)“ částku 1 800 Kč, v části „Ostatní (doprava, kurzy, záliby, apod.)“ částku 200 Kč, celkové výdaje byly stanoveny na částku 5 410 Kč a rezerva na částku 1 000 Kč. Před uzavřením smlouvy č. 9102179365 žalovaná dne 17. 12. 2018 zpracovala hodnocení klienta s tím, že uvedla čistý měsíční příjem žalobkyně ve výši 11 937 Kč ze zaměstnání a ostatní příjmy ve výši 5 167 Kč, u výdajů uvedla v části „Klient (životní minimum)“ částku 3 410 Kč, v části „Splátky PROFI CREDIT Czech, a.s.“ částku 2 897 Kč, v části „Bydlení (nájemné, inkaso)“ částku 1 800 Kč, v části „Ostatní (doprava, kurzy, záliby, apod.)“ částku 200 Kč, celkové výdaje byly stanoveny na částku 5 410 Kč, rezerva na částku 1 000 Kč. Před uzavřením smlouvy č. 9102243273 žalovaná dne 19. 9. 2019 zpracovala hodnocení klienta s tím, že uvedla

čistý měsíční příjem žalobkyně ve výši 11 997 Kč ze zaměstnání a ostatní příjmy ve výši 5 800 Kč, u výdajů uvedla v části „Klient (životní minimum)“ částku 3 410 Kč, v části „Splátky PROFI CREDIT Czech, a.s.“ částku 2 897 Kč, v části „Bydlení (nájemné, inkaso)“ částku 1 300 Kč, celkové výdaje byly stanoveny na částku 7 607 Kč, rezerva na částku 1 000 Kč. Žalobkyně zároveň před uzavřením všech tří smluv podepsala prohlášení o tom, že veškeré údaje, které poskytla poskytovateli úvěru, jsou pravdivé a úplné. Žalobkyně byla žalovaná u smlouvy o úvěru číslo 9102179365 uhrazena částka 76 200 Kč a ze strany žalované byla vrácena částka 8 101,74 Kč, u smlouvy o úvěru číslo 9102243273 byla žalobkyně žalovaná uhrazena částka 55 401 Kč a ze strany žalované byla žalobkyni vrácena částka 3 122,39 Kč, u smlouvy o úvěru číslo 9102153241 byla žalobkyně žalovaná uhrazena částka 96 832 Kč a žalovanou byla žalobkyni vrácena částka 2 800,14 Kč. Žalobkyně žalované zaslala předžalobní výzvu, v níž se domáhala zaplacení částky 76 214 Kč z titulu bezdůvodného obohacení.

5. Skutková zjištění posoudil dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Odkázal na § 86 odst. 1, 2 a § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a § 2991 odst. 1 a § 2993 o. z., a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Z provedeného dokazování vyplynulo, že žalovaná u všech třech úvěrových smluv zjišťovala výši příjmů žalobkyně a přehledem transakcí na účtu žalobkyně ověřila výši pravidelného měsíčního příjmu žalobkyně, rovněž v dostupných databázích ověřovala úvěrovou historii žalobkyně. Pokud však jde o zjišťování výdajů žalobkyně, soud tuto činnost považoval ve vztahu k ověřování skutečných výdajů žalobkyně za zcela nedostatečnou, neboť žádným způsobem si neověřila skutečné výdaje žalobkyně, když vycházela z paušální částky výdajů v podobě částky životního minima a dále z částek, které uvedla sama žalobkyně ohledně nákladů na bydlení a dalších výdajů; takovéto ověření však není dostatečné. Žalovaná neproověřila, jaké jsou skutečné náklady žalobkyně, když si neověřila skutečnou výši plateb žalobkyně za bydlení, výši záloh či výdajů na služby spojené s bydlením, výdajů na dopravu, internet, telefonní služby, pojištění atd., případně dalších nezbytných nákladů žalobkyně. Za tímto účelem nevyžádala od žalobkyně žádné doklady, z nichž by bylo možno ověřit skutečné výdaje žalobkyně. Při ověřování úvěruschopnosti žalobkyně se žalovaná omezila téměř výhradně na prověřování příjmové stránky a skutečné výdaje nijak neproověřovala, neověřila si ani skutečnost, zda žalobkyně bydlí ve vlastní nemovitosti.
6. Na základě těchto závěrů soud I. stupně uzavřel, že žalovaná ani u jedné z uzavřených smluv nedostala své povinnosti stanovené v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, a proto jsou smlouvy o úvěru absolutně neplatné. Námitkami žalobkyně, zejména ohledně výše úrokové sazby, se proto soud již nezabýval. Z neplatných smluv nevznikla jejich účastníkům žádná práva a povinnosti a oba si tak byli povinni vrátit, co si na jejich základě vzájemně plnily. Žalobkyni vzniklo právo požadovat po žalované vydání bezdůvodného obohacení spočívající v rozdílu žalobkyni přijaté částky od žalované a součtu jí provedených úhrad. Žalobkyně vyzvala žalovanou k vydání bezdůvodného obohacení. Úroky z dlužné částky soud přiznal dle § 1970 o. z., když se žalovaná ocitla v prodlení ode dne následujícího po splatnosti dlužné částky dle výzvy ze dne 14. 2. 2020.
7. Výrok o nákladech řízení odůvodnil § 142 odst. 2 o. s. ř. Za řízení do částečného zpětvzetí žaloby přiznal žalobkyni 83,4 % z její celkové výše z tarifní hodnoty 71 331,26 Kč za každý z pěti úkonů (převzetí a příprava zastoupení, předžalobní výzva, podání žaloby a replika ze dne 11. 5. 2021 a účast na jednání soudu 12. 5. 2021 a cestovné ze dne 12. 5. 2021). Po částečném zpětvzetí žaloby přiznal žalobkyni plnou výši nákladů za 4 úkony, žalobkyni též přiznal paušální náhrady a cestovné, jejichž výši blíže zdůvodnil v bodě 24 odůvodnění.
8. Rozsudek napadla včasným odvoláním žalovaná. Zdůraznila, že s žalobkyní byly uzavřeny 3 smlouvy o úvěru a všechny byly předčasně splaceny a ukončeny. Již jen z toho je zřejmé, že žalobkyně byla schopna úvěry splácet, byla úvěruschopná. K výdajové stránce ohledně živobytí, resp. k jejímu paušálnímu určení zcela postačují údaje, které poskytuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, kdy je definováno, že životní minimum je částka k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Pokud tedy žadatel o úvěr neuvede vyšší částku na

výdajové stránce, je postupováno v souladu se zákonem, je-li stanovena výše výdajů paušální částkou 3 410 Kč. Pokud by žadatel o úvěr uvedl částku nižší než 3 410 Kč, v tu chvíli by musel důvěryhodně vysvětlit, na základě čeho došel k uvedené nižší částce, a v takové chvíli by byla žalovaná povinna tuto částku zkoumat. Žalobkyně, pokud jde o výdaje na bydlení, uvedla, že má vlastní bydlení, a konkrétní výše výdajů a nákladů na bydlení odpovídaly vlastnímu bydlení. Odkázala na nález Ústavního soudu III. ÚS 4129/18 a zdůraznila, že pokud žalobkyně zatají výdaje nebo je uvede v nižší výši, nemůže takové jednání požívat právní ochrany (§ 6 o. z.). Ve věci ověření údajů sdělených žalobkyní žalovaná odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu 4 Tdo 238/2019, z něhož plyne, že základ pro určení úvěruschopnosti vytváří žadatel o úvěr při své žádosti a že uvedení pravdivých údajů tvoří základ pro zkoumání úvěruschopnosti. Uzavřela, že je přesvědčena, že výdaje správně ověřila, neboť prověřila výdaje na životní potřeby žalobce, kdy nebylo zjištěno, že by měli být vyšší či nižší než životní minimum, další splátky úvěru žalobce a náklady na bydlení. Poukázala též na smysl a účel zákona i důvodovou zprávu k § 580 odst. 1 o. z. s tím, že je nutno posoudit veškeré okolnosti daného případu i na zásadu, že ne každé pochybení vede k neplatnosti právního jednání.

9. Žalobkyně k odvolání žalované zdůraznila, že se žalovaná ani nepokusila zjistit skutečné výdaje žalobkyně, a pokud jde o splacení úvěru, poukázala na rozsudky Městského soudu v Praze sp. zn. 23 Co 354/2021, 21 Co 106/2021 a 19 Co 321/2019.
10. Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud napadený rozsudek, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212, 212a o. s. ř.), a poté dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněné.
11. Soud I. stupně zjistil dostatečným způsobem skutkový stav věci a věci zcela správně posoudil dle relevantních zákonných ustanovení. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že poskytovatel úvěru nemůže spoléhat pouze na údaje o schopnosti splácet úvěr tvrzené samotným žadatelem, ale je povinen sám si tyto údaje ověřit, případně vyžádat jejich doložení od žadatele. Bez zjištění řádných údajů o nákladech a výdajích žadatele, případně spolužijících osob, lze jen stěží učinit komplexní úsudek o celkových poměrech žadatele a posoudit jeho schopnost úvěr splácet. Při stanovení výše výdajů pak nelze vycházet pouze z údajů poskytovaných zákonem č. 110/2006 Sb. a tam stanovené výše existenčního minima. Pokud žalovaná měla povědomí o tom, že žadatelka žije ve svém rodinném domě, mohla stěží uvěřit jejímu tvrzení, že náklady na bydlení činí 1 000 Kč, resp. 1 800 Kč měsíčně. Žalovaná si neověřila skutečnou výši plateb za bydlení, která v sobě zahrnují též výdaje za služby s bydlením spojené, měsíční zálohy za elektřinu, plyn, vodné a stočné, a další výdaje spojené s uspokojováním svých životních potřeb, jak správně konstatoval soud I. stupně (telefonní platby, platby za internet, výdaje na dopravu, případně léky a podobně). Pokud se žalovaná zaměřila pouze na příjmovou stránku a neprověřovala skutečné výdaje a náklady, nedostála své povinnosti stanovené v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Soud I. stupně zcela správně uzavřel, že všechny 3 spotřebitelské smlouvy o úvěru jsou neplatné a správně na vztah mezi účastníky aplikoval ustanovení o bezdůvodném obohacení. Na tomto závěru nic nemění ani zjištění, že žalobkyně všechny úvěry splatila. V tomto směru i odvolací soud odkazuje na ustálenou judikaturu zdejšího soudu citovanou žalobkyní, od které nemá důvod se odchýlit. Dle odvolatelkou zmiňovaného nálezu III. ÚS 4129/18 se soud I. stupně neodchýlil, neboť Ústavní soud v něm uzavřel, že poskytovatel úvěru, kdy dlužník je v postavení spotřebitele, má jednoznačnou povinnost prověřit spotřebitelovu schopnost plánovaný úvěr splatit (viz i rozsudek NSČR 33 Cdo 201/2018). Rozhodnutí Tdo 238/2019 na danou věc nelze aplikovat, neboť závěry tam uvedené se vztahují k přečinu úvěrového podvodu, kdy dlužník vylákal úvěr s úmyslem jej nesplatit.
12. Odvolací soud s ohledem na výše uvedené rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrdil, včetně správně stanovené výše nákladů řízení.

13. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn plným úspěchem žalobkyně v odvolacím řízení, když náklady jsou tvořeny odměnou za právní zastoupení jejího právního zástupce za 2 úkony (vyjádření k odvolání, účast u odvolacího jednání) po 3 740 Kč, 2 režijními paušály po 300 Kč a cestovným za cestu Veselí nad Moravou – Praha a zpět osobním automobilem Škoda Rapid SPZ xxx za 2 × 296 km při spotřebě 4,9 l na 100 km, cena benzínu 44,50 Kč/l, amortizace vozidla 4,70 za 1 km a náhrada za ztrátu času 2 × 3 hodiny 15 minut, tj. 1 400 Kč. Celkem, včetně 21% DPH, činí náklady 16 400 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **1 z e** podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek dle § 237 o.s.ř., jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Proti výroku o nákladech řízení není dovolání přípustné.

Praha 28. června 2022

Mgr. Martin Jachura v.r.
předseda senátu